

O Tinteiro de Papirus

No C.E.I.P. A PEDRA recibimos a visita dos escritores Gonzalo Moure e Antonio G. Teijeiro

O mar dende dentro

Libro elaborado cos traballos sobre a conservación do peixe

O xoves 24 de marzo o escritor Gonzalo Moure compartiu, co alumnado do C.E.I.P. A Pedra, as súas historias. Na biblioteca do centro Gonzalo transmitiulle aos nenos e nenas paz e humildade, temas recorrentes nos seus libros, e tentou de facelos reflexionar sobre un mundo máis xusto solidario e menos consumista.

Por outra banda, a poesía tamén estivo moi presente ao logo do curso no noso centro, os nenos e nenas vivenciarono dun xeito especial os días en que o poeta vigués Antonio G. Teijeiro visitou a nosa biblioteca, ali todo o alumnado de primaria ESCOITOU, RECITOU e SENTIU A POESÍA

Antonio G. Teijeiro cos alumnos do 1º ciclo

Escribimos a palabra máis bonita

Neste curso, quixemos saber cal era para nós a palabra máis bonita da nosa lingua, para iso repartimos uns libros por clase, todos os nenos e nenas levaronlos a súa casa, e neles escribiron e ilustraron a súa palabra. Unha vez que tivemos os libros ben cheos de palabras fermo-

sas, nas clases votamos, e entre todos decidimos cal era a palabra máis bonita, unha vez decidido, preparamos cada clase o noso cartel e nel puxemos ben lucida a palabra eleixida para que nos representara na entrada do cole.

A palabra máis bonita na entrada do cole

Durante este curso, todo o alumnado do centro xunto cos súas familias afondou no coñecemento dos labores do mar en terra. Así diversificamos a investigación en dúas liñas na que atinxía ao tratamento do peixe para a súa conservación: as salgadeiras e as conserveiras.

D. Manuel Aído gran coleccionador da historia das fabricas conserveiras explícuilles aos alumnos de primarias a evolución nas técnicas empregadas en Bueu e en toda Galicia.

D. Arturo Sánchez, profesor do centro, contoulles o proceso artesanal da conservación do peixe a través do sal.

EDITORIAL:

Cantos e que vos lectores.

Páxina 2

TESOUROS DA PEDRA:

Papirus recolle os traballos do alumnado e do consellos de lectopraia.

Páxina 3-4

O NOSO LABOR:

Os traballos do noso alumnado dende o punto de vista formativo.

Páxina 5-11

REPORTAXES:

Investigacións realizadas polo alumnado e experiencias vividas.

Páxina 11-14

SOCIEDADE:

Excursión.

Páxina 15

ORIENTACIÓN:

Escola de Pais.

Páxina 16

DEPORTES:

Recopilación de xogos.

Páxina 17-18

PASATEMPOS:

Páxina 19

Cantos e que vos lectores !!!!!

Pápirus

Xa me demostrastes o moito que disfrutades lendo, pero non esperaba que tantos de vos, nada menos que 85, chegarades a obter o 1º diploma. Naraboo!!! Supoño que xa ocupa un lugar ben visible no voso cuarto:

1ª María Brecos Juncal, Andraes Barros Reiriz, Zaira García López, Icia Escríbano Cabaleiro, Víctor Malvido Martínez, Alicia Ferradás Orovero, Simón Martínez Mosteiro, Marta Barreiro Medraño, Mª Angeles Iglesias Molanes.

1ªB Daniel Otero Estévez, Carlos Miranda Pastoriza, Diego Otero García, Xavier Otero Estévez, Elena Piñeiro Ferradás, Marta Piñeiro Torres, Idoña Emanuela Lascu, Clara Miranda Dios, Da-

Casás Juncal, Sabela Moital Pastoriza, 3ªB Marta Loira Portela, Anabel Otero Herbello, Martín Pereira Chopela, Desiré Rivas González, Isabel Maiores González, David Mendiña Pastoriza, Manuel Otero Agulla, María Miguez Riobó, Ainhoa López Fiel, Alberto Sousa Ribeiro.

4ª Ricardo Gutiérrez Juncal, 4ªB Alicia Reiriz López, Marcos Piedras Santos, Johanna Pazos López, Anselmo Ferrreira Juncal, Brais Villar Romero, Javier Casas Rúa.

5ª Yolanda Pichel Martínez, Cristina Riobó Otero, Yaiza Sá Otero.

5ªB Mª Eugenia González Martínez.

6ªA Helena Méndez Cabanelas.

6ªB Lara Vidal Nogueira.

Alumnos e alumnas na biblioteca

vid Rial Santos, Navar Márquez Quintiana, Sara Soliño Martínez, Margarita Sampedro Blanco.

2ªA Héctor Rodríguez Rodríguez, Cristina Barcia Otero, Alejandro Cabaleiro Miranda, Martín Argibay Caiño, María Portela Gómez, Noelia Casas Rúa, Paula Castro Castro, María Ceiro Oliveira, Borja Martínez Pena.

2ªB Xiana Sentaclara Lobería, Raquel Freire García, Saray Otero Sentaclara, Isaura Framil de Amorío, Marta Nogueira Pastoriza, Pablo Reiriz Moldes, Lara Santos Dopazo.

3ªA Lara Llorente Vidal, Raquel Iglesias Vilas, Jairo Souto Saage, Alicia Martínez García, Nerea Graña Ventín, Verónica Mandado Sentaclara, Amanda

É que me dicides dos trece que aínda superaron este reto e chegaron ao 2º diploma, estou abraiado coa emoción!

Carlos Miranda Pastoriza e Daniel Otero Estévez de 1ªB.

Xiana Rey Piedras e Isaura Framil de Amorín de 2ªB.

Anabel Otero Herbello e Martín Pereira Chopela de 3ªB.

Irene Piñeiro Curra de 4ªA.

Johanna Pazos López de 4ªB.

Laura Piñeiro Ferradás, Lara Fernández Budiño e Yaiza Sá García de 5ªA.

Alejandro Ogando Cortés de 5ªB.

Digna Gutiérrez Juncal de 6ªA.

Animádevos a seguir lendo nas vacacións !!!

BOAS LECTURAS E FELICES

VACACIÓNS !!

Un mar de poemas

Libro elaborado cos traballos de poemas

Alá por febreiro, a Pápirus, que debe andar algo namorado, ocorreuille que xa estaba ben de tantos cantos, que había que porse romántico polo San Valentín e comezar a ler e facer versos.

Así nos propuxo resolver dous enigmas:

Para os máis pequenos "os poemas en amacos" que conseguiron recompensar sen problemas e aínda fixeron máis, decoráronos con moito xeito.

Para os maiores "Os versos incompletos" que conseguiron rematar con facilidade. O peor chegou despois, tiñan que inventar o seu propio poema de amor! Aínda que parecía complicado non o foi tanto e por grupos faron creando versos e máis versos.

Agora vendo o resultado, tódolos poemas recollidos en dous libros, quedamos coa boca aberta polo traballo ben feito.

Supoño que xa todos lle botastes unha ollada na exposición de libros "Nos facemos biblioteca" que se atopa na entrada do colexio. Alí están os nosos corazóns vermello cheos cos vosos poemas e debuxos.

Nós facemos biblioteca

Mergúllate na lectopraia!

Ola amigos e amigas, xa están aquí as tan esperadas vacacións de verán. Despois de tanto traballar, toca descansar. Agora teremos tempo para viaxar, ir á praia, estar coa familia, cos amigos, xogar moito e ... por suposto, ler.

Non vos esquezades dos nosos amigos, os libros, con eles poderedes viaxar a países lexnanos, vivir divertidas aventuras, descubrir maravillosos segredos e misterios e ... moitas cousas máis.

Eu estarei aquí, no Bibliocastelo, agardando con impaciencia o voso regreso. Para que disfrutedes do máximo mundo dos libros quero recomendarvos algúns que seguro vos gustarán.

Feliz verán e todos e todas!

Papius

3-6 anos

- ▲ *Que desfeital* Checa Diaz. A Nosa terra.
- ▲ *Por favor, comparte.* Checa Diaz. A Nosa Terra.
- ▲ *¿Cuánto es un millón?* Anna Milbourne y Serena Riglieth. Ed. Usborne.

- ▲ *Adivina cuánto te quiero.* Sam McBratney.
- ▲ *El canguro Arturo.* Almudena Taboada. Ed. SM.

6-8 anos

- ▲ *Oreñas de balboreta* Luísa Aguiar e André Neves. Kalandracka.
- ▲ *Quen me quere adoptar?* Fina Casalderrey.
- ▲ *Colección Os dereitos do neno e da nena* Baía Edicións.
- ▲ *O sombreiro Chichiriteiro.* Manuel Ri-

vas. Xerais.

- ▲ *Cristal y su estrella.* Begoña Ibarrola.

- ▲ *Cartas de todo el mundo.* Tanao McLaren. Beascoa.

9-12
anos

- ▲ *Charles Darwin.* Alan Gibbons. Edicións Baía.
- ▲ *Deter o día cunha flor.* Luz Pozo e José Valentín. Edicións Baía (Poesía).
- ▲ *Las preguntas de Bingo Brown.* Betty Byars. Ed. Espasa.
- ▲ *La puerta en la muralla.* Marguerite de angeli. Ed. Rialp.
- ▲ *Aventura en la isla.* Enid Blyton. Ed. El molino.

De 15 anos en diante ... pais, nais,
avós, avoas.

- ▲ *Cuentos contados.* Montserrat del Amo. Ed. SM.
- ▲ *Cuentos para sentir.* Begoña Ibarrola. Ed. SM.
- ▲ *O único que queda é o amor.* Agustín Fernández Paz.

Éxito total do concurso da palabra máis bonita

Neste mes de maio, a entrada do noso cole estivo chea de palabras hermosas:

Balbores, amizade, maxia, serea, golfinho, balea, andoriña, namorarse, música, arco da vella, morcego, margarida, xoaniña, verán...

Todas estaban moi ben ilustradas e decoradas e dentro de cada unha estaba a súa mensaxe que cada un de nós tivemos que descubrir cando nos achegamos ata alí, para lelas escoitalas e admiralas e tamén para dar a nosa opinión: observamos, pensamos e logo un por un votou pola palabra que para él era a máis bonita.

Nenos e nenas de 3 anos visitando a palabra máis bonita.

Todas as palabras tiveron votos, unhas máis ca outras... Pero só houbo unha clara vencedora e esa foi a nosa

LINGUA.

Exposición de carteis da palabra máis bonita e dos libros confeccionados polos noso alumn-

As nosas letras

Ramón Piñeiro López naceu no seo dunha familia labrega da parroquia de Armea, concello de Lámara (Lugo), en maio de 1915. Tivo outros sete irmáns, dos que tres morreron sendo nenos. Era fillo de Vicente López Fernández e de Salvador Piñeiro García, quen sempre demostrou unha preocupación pola cultura e pola educación dos seus pequenos superior á habitual naquela época entre a xente humilde. Isto, e a incipiente curiosidade e intelixencia de Ramón, explica que xa antes de chegar, con seis anos, á escola, o neno subese ler, escribir e resolver algunhas operacións matemáticas.

Entre 1924 e 1928, Ramón Piñeiro cursou en Lugo o bacharelato elemental. Neses anos descubriu a literatura; tamén a literatura na súa lingua, que lle chegou da man dunha antoloxía de poetas nosos. Quedou impresionado ao decatarse de que o idioma de campesiños que a escola desprezaba era tan apto como o castelán para as sutilezas da poesía.

A precaria situación económica da familia impediu inicialmente que Ramón Piñeiro puidese continuar os seus estudos, polo que este regresou á casa para dedicarse aos labores do campo. Mais, aconsellado polo fillo do secretario do concello de Lámara, a familia resolveu enviar a Ramón a Sarria, onde levaría a contabilidade do comercio dun amigo do pai. Ali tivo Piñeiro os seus primeiros contactos co galeguismo. Ademais, cando en 1931 se proclamou a II República, o galeguista Lois Peña Novo foi falar á vila nun mitin que acabou de espertar as simpatías do mozo de Armea polo movemento que o orador defendía.

A finais daquel ano, Ramón Piñeiro volveu a Lugo para cursar o bacharelato superior. Ali medrou o seu sentimento galeguista, polo que fundou, cando os seus compañeiros de instituto, a Mocidade Galeguista de Lugo. A súa traxectoria culminaría coa súa elección como secretario do Comité Provincial do partido, o que o levou a implicarse fondamente na campaña a prol do Estatuto de autonomía.

Todos os alumnos e alumnas do cole investigamos sobre este autor: fixemos unidades didácticas, elaboramos murais coa súa vida e obra.

Cómic sobre a vida e obra de Ramón Piñeiro.

Os nenos e nenas do 1º ciclo viviron múltiples experiencias ao longo do curso

Ola amigos e amigas, xa estamos por aquí outra vez!!!

Vamos a seguir contándovos as nosas andainas. Pois ben, chegamos das vacacións de Nadal coas pilas postas porque xa tiñamos un pé no entroido. Pero antes celebramos o día da Paz, o 30 de xaneiro. Cantamos unha e outra vez a canción escollida para toda E.P. " No Dudaría" de Rosario Flores. Ademais fixemos unha Pomba da paz cun montón de mans e por último fixemos un mural. Un mural pre-

Mural da paz

cioso coa bela do mundo e todos nós ao redor.

E agora sí, " O ENTROIDO XA CHEGOU. É UN DÍA DE ILUSIÓN, POIS ME PODO DISFRAZAR CON MOITA IMAXINACIÓN "

" OS DE 1º SOMOS COCIÑEIRO E OS DE 2º SOMOS MAIS MAIORES, E POR ISO NOS POÑEMOS ESTOS TRAXES DE PINTORES "

E por fin chegou o día!! E como ben di a canción, os de 1º fomos de cocineiros e os de 2º de pintores. Que guapísimos fomos no desfile do cole, percorrendo todo Bueu, tarareando e nosa canción e lucindo os nosos traxes.

Pancarta do entroido do 1º ciclo

CORES E SABORES DO MAR

Á volta, no patio do cole todos os cursos cantaron e bailaron as súas cancións do entroido e nós non fomos menos!! A profe Marta colleu o micro e festa rachada, puxémosnos a bailar e a cantar para todas vós a nosa canción. E para rematar ese día, fixemos unha pequena degustación dos produtos típicos do ENTROIDO...Mmmm filloas, orellas...!!!

Deixamos a un lado a festa para falar un pouco de literatura. O 26 de Febreiro visitounos o escritor Gonzalo Moure, autor dos libros que limos na clase: "El oso que leía niños" e "Nacho Chichones".

Que máis fixemos? Ahí fomos ao teatro. O luns 2 de Marzo os de 1º ciclo fomos a Pontevedra a ver "Lío en la Granja". Gustounos moito e fixemos algúns debuxos. Ese mesmo mes, o 9 de Marzo baixamos ao Centro Social do Mar para disfrutar dun espectáculo de sombras da compañía Miro Magariños.

Despóis de tanto traballar, descansamos nas vacacións de Semana Santa. É que rápido pasa o tempo cando se pasa ben. Nun abrir e pechar de ollos xa estabamos de volta no cole.

O xoves 23 de Abril visitáronnos no cole a Asociación de Cangas "Aulas Náuticas". Ensináronnos moitas cousas relacionadas co mar e o mellor foi que participamos nunhas das actividades. Vimos como un ave flotaba en auga salgada, tivemos que poñer varios tipos de peixes no seu lugar correspondente... Tamén nos ensinaron a importancia de coidar os recursos do mar, amosándonos a diferenza entre unhas redes e outras. Así que rapaces e rapazas xa sabedes "PEIXEÑINES, NON GRAZAS. DEBES DEIXALOS MEDRAR"

Este ano tocounos os de 2º curso ir ao

Correlingua a Pontevedra. Puffi Que color pasamos na praza da Ferrería, pero pasámolo moi ben. Cantamos e bailamos

No MARCO en Vigo

co grupo Migallas, demos un paseo polo casco antigo lucindo a nosa pancarta, que por certo saíu no diario da Voz de Galicia. O lema deste ano era "En Galego, Pásoo..."

Cun abraideiro na Marco en Vigo

Como guinda final pois o máis esperado, a excursión de Fin de Curso...fomos a Vigo.

Xogando en SAMIL

Pola mañán estivemos no MARCO. Visitamos varias exposicións pero o que sen dúbida máis nos gustou foi o taller donde nos sentimos como verdadeiros artistas facendo as nosas propias esculturas...

Pancarta coa que participamos na Correlingua

Nomes con rima

Así é, co gusto que lle collemos ás poesías decidimos inventar algunhas rimas cos nomes da clase. Estas son as que máis gustáron:

Para que Héctor poña atención de "gormitis" será a lección.

Para Cristian Ferradás, un compás.

Para Borja unha viaxe con moita equipaxe.

Para Inés da Silva un animal, que non o coíde mal.

Para Hugo o "conquistador" unha moza que é un primar.

Para Martín un monopatin.

Para Ángel un pastel e un bote de mel.

Para Ángela un traxe e un bote de maquiaxe.

Para Miguel o que queiro el.

Inés Brion vai en avión.

Para Lucía un vaso de auga fría.

Para Cristian Castro un paseo en barco.

Para Tania un irmán para que o colla da man.

Para Giovanna unha banana.

Para Candela un barco de vela.

Para Damián un cacho de pan.

Para Aitor un tractor.

Alexandra ve unha salamandra.

Adrián come pan.

Hugo Rodríguez en Bueu vive.

Pablo Piñeiro toca o pandeiro.

Lucía xoga de día.

Breixo come queixo.

Ramón come xamón.

Antía ten o man fría.

A Julio lle gusta traballar e co seu avó xogar.

Marcos ten dous barcos.

Marina tirouse á piscina.

Pablo Soage vai de viaxe.

Lía come sandía.

Pablo Villanueva non te metas nunha lea.

Noa polo aire voa.

Hugo González xoga con Álex.

OS NENOS DE 5 ANOS VIVIRON NOVAS EXPERIENCIAS

Teatro de títeres

Aula da natureza de Cerdedo

Senderismo na aula da natureza

Convivencia interescolar: Programa PROA

Alumn@s de A Pedra e do Carballal

Levamos dous anos disfrutando no colexio deste programa na modalidade de acompañamento escolar para os nenos e nenas do 3º ciclo de primaria. O alumnado que disfruta deste programa está dividido en dous grupos, que acuden ao colexio dúas tardes á semana, os de 5º o luns e mércores e os de 6º martes e xoves de 4 a 6 h. O obxectivo deste programa é o de axudar aos alumnos a organizarse na súas tarefas diarias e ensinarlle técnicas de estudio para mellorar os seus resultados académicos. Neste curso tivemos dúas xornadas especiais que a continuación vos contamos.

Lembrades a convivencia que iniciamos os alumnos do PROA co colexio CEIP Carballal de Marín? Pois agora ímos aclarar a segunda parte da nosa viaxe.

Alá polo mes de abril subímonos todos no autobús camiño de Marín. Cando chegamos ao cole quedamos todos abraçados coa gran zona verde chea de árbores que tiñan no patio sobre o que colan os raios do sol. Aos poucos minutos chegaron os

nenos, á verdade é que nos custou moito empezar a falar con eles, dábanos moita vergoña. Isto se solucionou en canto pasamos ao ximnasio e empezamos a fecer xogos en equipo nos que os alumnos dos dous coles estábamos misturados. O tempo pasounos voando, sobre todo cando nos puxemos a merendar todo o que

Alum@s na biblioteca do Ceip A Pedra

nos tiñan preparado (bocadillos, pasteis, macedonia de froitas,...) Cando nos dimos conta xa era á hora de marchar e citáronos para o próximo día.

Esé día chegou a finais de maio. No cole todo estaba preparado, a profe preparou varios xogos que fixemos na biblioteca e buscamos información por todo o cole, para pasar un bo rato. Estivemos esperando aos compañeiros na porta moi emocionados, e cando chegaron berramos da emoción. A tarde transcurriu nun bo ambiente, que ao igual ca eles finalizamos cunha merenda (máis bocadillos, pasteis que fixemos na casa,...)

Xa para rematar, recibimos un diploma por participar nestas xornadas, que esperamos se poidan repetir o ano que ven. ¡Esperamos a vosa visita!

Merenda no Ceip, A Pedra

C'est finil

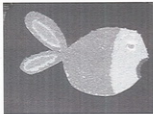
Lara

Os alumnos e alumnas de 6º despedímonos deste curso e da materia de plástica. A clase de plástica foi bastante interesante durante todo o curso e, ademais, aprendemos moitas palabras en francés, nomes de pintores e as obras de arte que crearon.

Este trimestre fixemos moitas actividades. Foi divertido! Inventamos cómics e mangas, a árbore da nosa vida, un mosaico co noso nome, reproducimos un retrato, ... En fin, todo estivo ben!

A xente parecía bastante interesada na nova experiencia da plástica noutro idioma. Esperamos que aos rapaces do curso que vén lles pareza igual de interesante saber un idioma máis.

Un saúdo,

Poisson d'avril

Para celebrar a festividade dos Santos Inocentes en Francia que case un 1º abril, cada alumno e alumna diseña o seu propio peixe.

L'arbre de vie foi unha actividade a partir da explicación da obra *Árbore* de Gustav Klimt.

De visita polos museos: Naturnova e Marco

O día 3 de abril os nen@s do 2º ciclo fixemos unha saída a Vigo. Os de 3º nivel visitaron os museos MARCO e NATURNOVA. Os de 4º tamén visitamos os museos Quiñones de León e Naturnova.

MARCO

Os compañeir@s de 3º nivel entraron, no MARCO, en tres salas: cada unha delas representaba unha simboloxía diferente: A defensa da igualdade, O dereito á liberdade e A protección da natureza. Ademais, fixeron unha manualidade con material de reciclaxe.

Os nen@s de 4º nivel dirixímonos, en primeiro lugar, ó museo Quiñones de León, onde visitamos as dúas salas da exposición permanente. Na primeira sala puidemos observar utensilios prehistóricos que se atoparon en xacementos da comarca de Vigo (machadas, cósidos, puntas de lanza, un muiño...). Decatámonos de que os máis antigos eran máis grandes e rudimentarios e que según ía transcurrido o tempo facíanse máis pequenos e pulidos. Tamén había cerámica: a máis antiga era máis gro-

MARCO (Vigo)

sa e a máis recente era máis fina e xa empezaba a estar decorada con motivos sinxelos.

A segunda sala estaba adicada á cultura romana e vimos inscricións feitas en

latín, nas que aparecían os números romanos que nós estudamos neste curso. Vimos, tamén, cerámica, xoias, moedas, un miliario, áforas nas que se supuña levarían viño dende Galicia a Roma, obxectos de vidro, pero ... o que

NATURNOVA

máis nos impresionou foi ver uns esqueletos de persoas que viviron naquela época.

Despois fomos a Naturnova, que é un museo interactivo, onde puidemos tocar e experimentar cos ordenadores que alí había. Entramos nun simulador que semellaba a navegación nun submarino pola ría de Vigo. A algúns de nós impresionounos moito: a outros, nada.

Outra sala estaba adicada ó Sistema Solar. Nela podíamos recibir información dos distintos planetas. A seguinte sala tiña como tema a Terra e os seres vivos. Explicábanos como se formaron as montañas, como se chegaba a producir a chuvia, como se formaba o solo, escoitabamos distintos sons de animais, etc.

Na última sala, que estaba adicada á contaminación, démonos conta do importante que é vivir contaminando o menos posible.

A saída foi moi interesante, pasámolo moi ben, pero coincidimos case todos en que o que resultou máis divertido foi a visita a Naturnova.

Salgadeiras e conserveiras

O día 12 de maio, fomos á biblioteca porque Manuel Aldao Puertas dáboas unha charla sobre as conserveiras.

Manuel Aldao cos alumnos do 3º ciclo

Explicámonos que as persoas, dende hai anos, necesitaban conservar os alimentos durante longos períodos de tempo, polo que, cos anos, chegaron a inventar-se varios procesos: secado, afumado, salgadura, conservado.

En Bueu había unha conserveira chamada Hermanos Masó S.A. que se dedicaba ao enlatado de diversos peixes e mariscos. Nela traballaban a maioría das mulleres e algún home soldando, dado que o resto se dedica a pescar os ingredientes para as latas.

A fábrica tiña un código de chamada para as mulleres cando cegaba o peixe fresco. Era unha serie de pitidos longos cunha sirena para cada zona da aldea: tres pitidos para as parroquias de Cela e Beluso, dous pitidos longos para os lugares de Ramón Bares, O Valado, Ramorta, ... Un barco que atracou en Bueu no ano 1983 trouxo a solución: o uso da salmuera fría, que servía para que se conservara o peixe que traían os barcos durante a noite ata á mañá na que empezaban a traballar as mulleres. Entón, deixouse de chamar ao persoal xa que tiña un horario fixo.

A historia da lata vén de moi lonxe. Todo empezou cando Nicolás Alppert, de orixe francés, inventou unha forma de meter os alimentos nun envase sen que este pudrise.

Net Comins foi o primeiro que comercializou as sardiñas en botes de cristal. Facer latas e envases foi unha labor moi costoso: nas primeiras latas, a tapa era de estallo e plomo e formouse pe-

gando, non soldando. Para abrir a tapa tiñas que usar unha chave que despois tirabas. Anos despois, menos mal! Inventouse unha chave universal que consistía en enroscar a tapa sobre a chave ata que apareceu a "anilla" no envase.

Sabías que ...? Se metes unha lata nunha oia a 6º graos, incha e explota.

Fábrica de Masó convertida en museo

BENVIDO MISTER ARTURO!

A segunda charla sobre cultura conserveiras e salgadeiras correu a cargo do profe Arturo, que é un entendido no tema.

Falounos de moitos cousas, por exemplo do MÉTODO GALEGO DE CONSERVACIÓN que consistía en cozer unha sardiña, sacarlle as espiñas e tripas e botábarlles sal. A chegada dos cataláns a Bueu supuxo un gran avance en canto innovacións:

- Redes de arrastro
- Técnicas de salgadura.
- Novo sistema de traballo.

Tamén aprendemos que nas salgadeiras se distinguan varias partes:

- A chanca: lugar onde se deposita ba o peixe.
- O morto: onde se prensaba o peixe.

Charla co profe Arturo

Sabemos que na praia de Loureiro houbo polo menos unha salgadeira; na illa de Ons, tamén había unha fábrica... En fin ... foi unha charla moi interesante.

Antiga salgadeira na praia de Mourisco

Os nenos de 3º e 4º acudimos a biblioteca o luns 11 de maio e alí nos esperaba o Sr Aldao.

Empezou por contarnos como o ser humano tivo dende a prehistoria a necesidade de conservar os alimentos. A experiencia ou a casualidade fixo que se foran descubrindo técnicas como o salgado, o afumado, o secado etc.

Napoleón xa entrado o século XIX chegou a ofrecer grandes recompensas a persoa que inventase unha forma de conservar alimentos que fose ademais facilmente transportable.

Logo tamén en Bueu funcionaron as fábricas de Salvador Ferradás, Atilio e Alonso (esta última é a única que sigue funcionando).

A fábrica de conservas Massó foi un gran cambio na vida social de Bueu. Empregou maioritariamente ás mulleres que ata entón só se adicaban ás labores do fogar ou agrícolas. A collección na vila polo grifa) da fábrica rexía a vida de Bueu e todos os seus habitantes coleccion o seu código.

O Sr Aldao contounos cales eran os pasos sobre todo para a

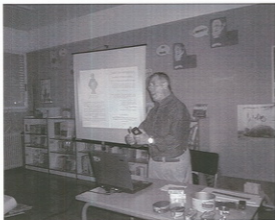
Os ne@s de 2º ciclo fomos invitados á biblioteca para asistir a unha charla do profesor don Arturo sobre as salgadeiras. Foi moi interesante e amena. As salgadeiras eran sitios onde se salgaba o peixe para conservalo.

A salazón é a forma máis antiga de conservar o peixe, xa existían cos romanos. Na zona da costa empezouse a salgar o peixe para consumilo durante o inverno ou para vendelo a pobos do interior. O peixe que máis se utilizaba eran as sardiñas. Ao principio, a salazón facíase colecendo as sardiñas en barrís ata que sobrasaisen dos bordos e apretándoas para quitarle a graxa. Despois metíanse en caixas cheas de sal.

A salazón do peixe foi evolucionando ata que se construíron uns lugares as salgadeiras. A primeira salgadeira de Bueu foi a de Beluso, na zona de Cabalo, que xa é do ano 1806. Ó longo dos anos fóronse construíndo moitas máis: na Praia de Beluso, en Pescadoira, na Banda do Río...

As salgadeiras son construción que teñen planta rectangular, están distribuídas en tres sección diferenciadas: a chanca, o claro e o morto. A chanca é a parte constituída polos lugares nas que se salgaban as sardiñas, despois de escochalas (sacarlle a cabeza e as vísceras). Alí debían permanecer de 15 a 21 días, en auga con sal. Despois, extráíanse do pío, lavábanse, *estábábanse* e prensábanse.

Das sardiñas aproveitábase todo. A graxa utilizábase como combustible nos candís: a cabeza e as vísceras, para abono e fariña de peixe e, as escamas, para a bonar as veigas.

Manuel Aldao cos alumn@s do 2º ciclo

Nicolás Appert dou un gran avance ao propoñer o baño María como método de conservación. Pouco despois empezaron a utilizarse as láminas de lata como envase. Así empezaron a funcionar as primeiras conserveiras en Francia.

A Galicia, este tipo de fábricas tardaron en chegar debido ao carácter desconfiado dos galegos. Non entendían que dentro de aquelas latas poidese haber algo comestible. Ocurreu, que houbo un naufraxio, e del salvaronse algunhas latas de conserva. A xente probounas e por suposto gustarónlle moito. Un avisado empresario fundou a primeira conserveira na ría de Vigo, e pouco despois outro na ría de Arousa. Massó en Bueu foi tamén dos primeiros, no ano 1883.

conserva da sardiña.

1. Os barcos de pesca capturan o peixe.
 2. A sardiña chega á fábrica.
 3. Dentro da fábrica procédese ao lavado, e a extracción das vísceras.
 4. Cocción.
 5. Empacado ou enlatado do sardiña no líquido de cobertura (escabeche, aceite de oliva,...)
 6. Cerrado da lata.
 7. Esterilización nas caldeiras (Entre 110º e 120º)
 8. Lavado de latas. Venda no mercado.
- A fábrica de Massó chegou a ser moi importante, chegando a exportar a moitos países de Europa.

O prefe Arturo cos nenos e nenas do 2º ciclo

Roteiros e cruceiros

O pasado mércores, 3 de xuño os nenos e nenas de 2º ciclo tivemos oportunidade de descubrir zonas do noso entorno descoñecidas para moitos de nós.

Neste caso, o roteiro seleccionado percorría os camiños que van desde o noso colexio ata A Portela.

O obxectivo desta camiñada era coñecer os muíños, fontes e lavadoiros que hai moitos anos a xente usaba aproveitando a auga dos ríos.

De roteiro 3º B

Ademais, a profe Goretti ensinounos a identificar elementos da natureza como: follas de diferentes árbores (carballo, castiñeiro), grandes arbustos (loureiro), plantas que curan (a hortelán, que alivia o picor das estrugas), flores venenosas (a "digitalis purpurea", utilizada antigamente para elaborar un pigmento venenoso), froitos silvestres (amorodos). Aproveitamos esta lección de botánica para recoller follas e flores de todo tipo.

Descubrimos tamén con certa sorpresa, a coincidencia (non sobemos se casual) de que algunhas das fontes e lavadoiros se situaban preto dalgún cruce de camiños, próximo ao cal se erguía un cruceiro.

Este feito chamounos a atención porque o dos cruceiros era un tema a propósito do cal estiveramos investigando na clase e na casa. Desá busca de información, obtivemos resposta a moitas das preguntas que nos fixeramos:

QUE SON ?

De roteiro 3º A

Cruz de Portas

Son monumentos relixiosos que se atopan en cruces de camiños, adros de igrexas, ermidas, cemiterios, lugares elevados e lugares nos que anteriormente se situaba un altar de culto pagán.

Cruz do río de Portas

COMO SON?

Habitualmente, están formados por unha cruz de pedra alzada sobre unha plataforma con banzos. Ás veces, levan no capitel figuras simbólicas como: unha caveira con dous óses aos pés do Cristo, a lúa aos pés do Noso Señora, anxos e a representación do pecado orixinal.

PARA QUE SERVÍAN?

Servían, sobre todo para rezar. Ás veces, alguén o mandaba construír como ofrenda, para pedir perdón por algún pecado cometido.

Noutras ocasións, colocábanse para anunciar a proximidade dun santuario ou mesmo, para sinalar o límite entre parroquias ou concellos.

DE CANDO DATAN?

Sábese que os máis antigos datan aproximadamente do século XIV.

HAI ALGÚN QUE DESTAQUE ESPECIALMENTE?

De entre os moitos cruceiros que existen por toda Galicia, destaca polo súa importancia o do adro da igrexa de San Andrés no parroquia de Hío, en Cangas.

HAI CRUCEIROS EN BUEU?

Cruceiro de Hío

Por suposto que son moitos os cruceiros que pode mos atopar no noso concello. Entre eles destacan:

O de Hermelo (situado nun lugar elevado chamado A Esculca desde onde se poden divisar as Ría Baixas).

Na estrada de subida atópase a igrexa de Santiago de Hermelo, que foi refundada no século XII. O interior do templo alberga unha inscrición pétreo latina que data a súa reconstrución no ano 1102.

O Calvario da igrexa de San Martiño de Bueu, chamado así porque escenifica a crucifixión de Xesús xunto cos dous aldróns no Monte Calvario

Cruceiro de Hermelo

O calvario de San Martiño de Bueu a crucifixión de Xesús xunto cos dous aldróns no Monte Calvario

Para rematar, queremos dicir que esta resulto unha forma moi interesante, ecolóxica e divertida de descubrir a nosa riqueza natural e cultural.

O cruceiro da illa de Ons

MEDRAR NO MAR

José Ángel López Docampo (papá de Ainhoa 3ªB)

Benqueridas familias:

Gustaríame aproveitar esta ocasión para agradecer a vosa colaboración ao longo de todo este curso, traballando un tema tan ligado a todos nós como é o do mar e a conservación do peixe.

Feron moitas e moi interesantes as aportacións que desde as casas me fixestes chegar. De entre todas elas, houbo unha historia que me pareceu especialmente comovedora polo súa sinceridade e nabeza. Está narrada polo pai dunha alumna de 3º de Primaria Ainhoa López Fiel, e quixera, se vos parece, compartila con vós. Di así:

"Dende que era neno, sempre tiven algunha relación co mar. Meus avós eran mariñeiros xa retirados, pero solan ir pescar nun bote. Outras veces ían polos penedos. (...) Cando tiña dez anos, un día meu avó díxome se quería ir pescar con el. Preparou unha cana cun trozo dunha liña, un plomo e un anzol. Era a miña primeira cana de pescar (...) Ás sete da mañá, como xa me dixera, veume chamar. (...) Aquel foi un bo día de pesca, truxeunos uns trinta peixes. O peor foi que eu non pesquei ningún, pero el díxolles ao chegar a casa, que eu pescara tres. Foi unha experiencia que non olvido porque o pasei moi ben co meu avó (...) Agora son mariñeiro de profesión e pode que algún día, eu poida ir pescar cos meus fillos,

como no seu día fixe meu avó.

EMBARQUE PARA AS MALVINAS

Con vinte anos, despois de facer o servizo militar, marchei por primeira vez para As Malvinas. Fíciame falta un traballo e o primeiro que atopei, alá fun. Díxan que a marea ía ser de catro meses, pero ao final foron moitos máis. Saimos do porto de Bouzas, en Vigo, o 1 de setembro de 1995 e cheguei de volta a casa o 14 de abril de 1996. Foi duro e aínda hoxe non sei como se pode vivir daquela maneira. (...) Tivemos, nos primeiros meses, que acostumar nos aos os outros. Non todos os días eran bos. Recordo a primeira vez que vin saír o aparello.

LARGAL- berriba o patrón.

A xente, cada un no seu posto, facía unha parte da manobra de largada.

(...) Eu de vez en cando, preguntaba se alí non se durmía. Os máis veteranos, con risas e un pouco de rabia, díxan que cando mandasen os xefes. Tres días e tres noites dálle que dálle. Xa chegaba un momento en que durmías cos ollos abertos. (...) O corpo non o sentías e empezaba a xente a estar mal. O perigo que alí estaba pasando todos o ignorabamos. A maquinaria é moi perigosa cando a persoa

que está ao seu control ten xa acumuladas moitas horas sen durmir. Pouco a pouco ías tirando. (...) Os días pasaban moi lentos e só che quedaba aguantar. (...)

Ao pouco tempo de marea, o mariñeiro encargado da bodega, dixo que xa non podía baixar. A bodega tiña un frío de menos 30 a menos 40 graos. O home xa tiña 54 anos (moitos para un mariñeiro). Eu díxenlle que me ensinase o traballo de bodegueiro. Dende aquel momento o foi un pai para min e eu para el, un fillo. Traballei de bodegueiro toda a marea.

Cando, por fin un día o patrón dixo que nos viñamos para España, todos saltaban de ledicia. (...) Naquel tempo que os esti-

vera fóra todo trocaran un pouco: xentes novas no pobo, os mozos trocaran o xeito

vestir, e música xa non era a mesma (...) No momento en que volví pisar terra, todo se movía como se estives dentro do barco. (...) O meu traballo de mariñeiro levome a traballar con xentes doutros países.

LEMBRANDO A UN AMIGO

Gustaríame facer, dende estas catro letras, unha pequena homenaxe a un amigo meu que morreu no mar. Un ano antes, este mozo estivera na escola con nós. Ao ano seguinte, con 17 anos empezou a traballar nun barco de Bueu. A mala fortuna quixo que se fose tan novo. Os amigos do colexio compuxemos unha pequena poesía:

"XOVEN MARIÑEIRO"

Mariñeiro, mariñeiro
Que te fixeches ao mar
Naquel barco de madeira
Navegando sen parar.

Ata que chegou aquel día
Que nos deixaches de verad.
Foches naquel momento
O inimigo do mar.

Atrapado entre as nasas
Nen sequera puidiches nadar.
Era aquel o barco
que che quería salvar,
pero ti xa estabas sen vida,
Mariñeiro, levoucha o mar!

Eu lévete nos meus recordos,
Nunca te poderei olvidar.
Triste, triste mariñeiro que
Te fixeches ao mar.

Adicado a todas as familias que perderon algún familiar no mar."

José Ángel López Docampo.

teses evolutivas.

Darwin volveu a Inglaterra o dous de outubro de 1836. Dende a súa chegada ata comezos de 1839 Darwin viviu os meses máis activos da súa vida. Traballou na redacción do seu diario de viaxe

Evolución da balea 1

(publicado en 1839) e na elaboración de dous textos que presentaron as súas observacións xeolóxicas e zoolóxicas. En xullo de ese ano empezou a escribir o seu primeiro caderno de notas sobre os seus novos puntos de vista da "Transmutación das Especies", que foron impoñendo a reflexionar sobre a súas propias observacións sobre: a clasificación, as afinidades e os instintos dos animais, e tamén como consecuencia dun estudio exhaustivo de cantas informacións puido recoller, de criadores e horticultores. As súas investigacións, pronto lle convenceron de que a selección era a clave do éxito humano na obtención de melloras úti-

Evolución da balea 2

es nas razas de plantas e animais. esas circunstancias as variacións favorables tenderían a conservarse, mentres que as desfavorables desaparecerían, co resultado da formación de novas especies.

A contribución de Charles Darwin aos coñecementos científicos foi dobre: presentou as probas para demostrar que a evolución ocorrira, á vez que formulou unha teoría para explicar o mecanismo da evolución. A publicación de Darwin, en 1859, "Origen de las Especies" é un feito, non só na historia da bioloxía, senón, tamén, na do pensamento humano, posto que dito libro, aportando unha demostración positiva da doutrina evolucionista, exerceu unha importante influencia no desenvolvemento da filosofía.

TEORÍAS SOBRE A APARICIÓN DA VIDA NA TERRA.

Antes do século XIX existiron diversas hipóteses que intentaban explicar a orixe da vida sobre a Terra:

- As teorías creacionistas facían referencia a un feito puntual da creación divina: Deus creou o mundo e todos os seres que o habitan.
- As teorías da xeración espontánea defendían que a aparición dos seres vivos producíase de maneira natural, a partir da materia inerte.
- Unha primeira contribución científica sobre o tema é o traballo de Oparin (1924) "A orixe da vida sobre a Terra", onde o bioquímico e biólogo ruso propón unha explicación, vixente aínda hoxe, da maneira natural en que da materia xurdiron as primeiras formas prebiolóxicas e, posteriormente o resto dos seres vivos.
- A teoría da xeración espontánea da vida ten unha resposta convincente desde mediados do século XIX.
- A teoría da Evolución exposta en forma lóxica débese a Juan Boustista de Lamarck, (1744-1829), zoológo francés, cuxa "Filosofía zoolóxica" publicouse en 1809 e que inaugura unha corrente de pensamento precursora no estudo da evolución dos seres vivos.
- A tesis fundamental do lamarckismo é a transmisión dos caracteres adquiridos como orixe da evolución; e causa das modificacións de ditos caracteres atópase no uso ou non dos diversos órganos, tesis

Evolución da balea 3

que se resume na seguinte frase: "A función crea órgano" o primeiro traballo científico onde se pódese expor de maneira clara e razoada unha teoría sobre a evolución. A teoría Lamarckista explicaría a adaptación de moitos ve-

Evolución da balea 4

xetais e animais ao medio, pero en definitiva é inaceptable, posto que as probas xenéticas son decisivas no sentido de que os caracteres adquiridos non se herdán.

A TEORÍA DA EVOLUCIÓN

A explicación proposta por Darwin e Wallace respecto da forma en que transcurre a evolución, pode resumirse na forma seguinte:

- A posibilidade de variación é característica de todas as especies de animais e plantas.
- De calquera especie nacen máis individuos dos que poden obter o seu alimento para sobrevivir.
- Sentado que nacen máis suxeitos dos que poden sobrevivir, ten que declararse unha loita pola existencia, unha competencia en busca de espazo e alimento.
- Aquelas variacións que capacitan mellor a un organismo para sobrevivir nun medio ambiente dado, favorecerán os seus posuidores sobre outros organismos menos ben adaptados.
- Os individuos superviventes orixinarán a seguinte xeración, e deste modo se transmiten variacións "avanzadas" á seguinte xeración e a seguinte.

Evolución da balea 5

Benvinguts

O domingo 24 de maio saímos da Pedra con nubes cara a cidade condal.

Ondiñas veñen, ondiñas van, ... e os da Pedra veño a saltar!

Para o tobogán poderse tirar, o flotador ao lombo había que levar.

Despois de tanto traballar, algo había que papar.

Na excursión de fin de curso fomos a Barcelona. É unha cidade moi bonita con gran variedade de lugares: vimos a Sagrada Familia (aínda lle quedan 22 anos por diante para ser rematada), a casa Batlló, Montjuic (que significa monte dos xudeus), o aquarium, o zoo. Ademais vimos unha película en 3 D sobre profundidades mariñas. Foi interesante aínda que ... algunha persoa quedou dormida!!!!!!!

Para o primeiro día rematar, en Montjuic un espectáculo de música e auga fomos disfrutar.

Se aínda nos quedaba algo por lavar, na piscina do hotel o tempo tivemos que aproveitar.

En Port Aventura e en Costa Caribe montamos en tódalas atraccións que quixemos co profe IGNACIO e coa profes ELENA, que animados!!!!!!

Fai unha viaxe inolvidable!

A Barcelona nada máis chegar, a Sagrada Familia fomos visitar.

Como expertos en cultura do mar, ao acuario fomos investigar.

Notábase que eramos xente de mar, pois na auga gustábase estar.

En Port Aventura para poder avanzar, o ritmo da polinesia tiñamos que levar!

Nos recreos xogamos tod@s

Adiviña de que xogo se trata. É divertido, fácil, pódese xogar a calquera idade tanto grandes como pequerrechos, o material que emprega é fácil de levar, non pesa e pódese gardar nun bolsillo, xogan tres ou máis xogadores dous agarran e un terceiro que salta. Que é? Seguro que xa o adivinache.

Recopilación de xogos de liga realizados polo alumnado do 3º ciclo

O Triángulo: Consistía en saltar dun lado ao outro sempre apoiando os dous pés. O xogo tiña varias dificultades (nos xeonllos, na parte inferior da cadeira...). A segunda fase consistía en saltar dun lado ao outro a pata coxa (as dificultades son as mesmas en cada unha das fases)

Xogando a liga no patio do colexio

A terceira fase consistía en saltar dun lado ao outro da liga ou goma pero sen parar de dar saltos. Na última fase só se permitía saltar dando un paso para pasar dun lugar ao outro, polo que tiñas que ter moito equilibrio. A miña nai gustáballe levar zapatos de tacón para que a liga se enganxase. O que perdera tiña que meterse dentro onde se poñía en forma de triángulo (xunto coas outras dúas persoas) para que as demais ponderan xogar o seu turno. As regras son :

Se os demais che din que perdichestes que escoltoas.

Nas fases indicadas sempre tes que apoiar os dous pés.

Non vale repetir turno.

Non se pode ir por parellas e agora "A divertirse".

Chicle máis chicle: Un dos máis famosos xogos de Liga é o xogo de "Chicle máis Chicle" pódese practicar de formar individual ou por equipos. A dinámica do xogo é a seguinte: pos un pé dentro e outro fóra e empezas a cantar (mentres saltas dun lado a outro): Chicle máis chicle, máis chicle americano, que se estira (aquí estiras a liga), que se encolle (aquí a encolles), que se pisa (aquí a pisas) e que se sae (e saes).

persoas como mínimo. Dúas agarran a liga polos nocellos coas pernas abertas. A terceira persoa salta dentro cos pés xuntos. Logo, volve a saltar cos pés xuntos á dereita e á esquerda da liga e de novo o medio coas pernas abertas. E así, tres veces. O ritmo do salto márcase coa seguinte canción: É un baliño redondito/ é para Ti-to / Con capa de chocolate/ é para Ra-món / Dentro non lle falta nata/ é para Mi-la/ Ou unha pinga de crema/ é para Su-sa. **TIRAMISÚ**

Hai moitas modalidades pero unha das máis utilizadas é a de saltar alternativamente cos dous pés sen pisar a goma acompañada dunha canción, aí van algunhas das máis empregadas:

Zapatitos de charol
Botellita de licor
Non hai de menta ni de rosa
para mi querida esposa.
O anel que me deches
foi de vidro e escachou.
O amor que me diches
Foi pouquiño e acabouse

Don Melitón
De tenia tres gatos
que os facía
Bailar nun prato
E polos noites
lle daba turrón
Que vivan
os gatos
Don Melitón.

Ratonera: A liga ponse a altura do pescozo e cóllese coas dúas mans alternativamente cantando as sílabas seguintes ra-to-ne-ra.

Días da semana: Colócase a liga pola cintura e cántanse os días da semana luns , martes, mércores, xoves, venres, sábado e Domingo o mesmo tempo que se xira.

Tiramisú: Neste xogo participan tres

Liga de recreos 2008-09

Despois de moitas xornadas e de moito suor a camiseta esta é o taboo clasificatoria.

Medalla de ouro: 4º B
Medalla de prata: 6º B
Medalla de bronce: 6º A e 3º A
4º clasificados 5º B, 3º B,e 5º A
5º clasificados 4º A

Os profes de E. Física esperamos que vos divertirades, Naraboa! E nan vos esquezois:

Deporte e vida sá no verán!!!

DEPORTE ESCOLAR

Anagrama creado por nenos de 6º

No segundo trimestre celebrouse a segunda e terceira xornadas de DEPORTE NA ESCOLA.

A primeira delas xogouse no pavillón de Bueu e a segunda no Colexio de Hío.

Aquí temos as impresións dos

rapaces que participaron nelas:

O xoves 26 de marzo algúns nen@s de 6º fomos representar ao noso colexio a Hío, a baloncesto non xogamos. Participamos en bádminton e balomán, onde penso que tiñamos bo equipo e viuse na partida. Despois xogamos a voleibol cun partido moi discutido que rematou en empate. Logo a fútbol, perdemos e na proba cultural tamén. Pero pasámolo moi ben. (Antonio Vázquez Ríos 6º B)

O día 26 de marzo fomos ao colexio de Hío a disputar un campionato de: Balonmán, fútbol-sala, bádminton, voleibol, baloncesto e proba cultural. Participamos en balonmán, fútbol-sala, voleibol. Gañamos os campionatos de bádminton e balonmán este último sen moita dificultade. En bádminton os nosos representantes foron Yeray e Naelia, como parella funcionaron moi ben. Esta vez na proba cultural perdemos por dous puntos e medio. Pola contra en fútbol-sala metéronos unha palleira quedamos 4-1. Aínda así pasámolo de marabilla e perdemos un día enteiro de clase. (Lara Vidal, Nuria Villar 6º B).

Este trimestre, só fomos a deporte na escola parte dos nenos-as 6ºB e de 6ºA. Eu participei na proba cultural e en voleibol. A proba cultural perdémola, eu e máis a miña parella acertamos 4 de 5 preguntas que lles facían a cada parella. Éramos 5 parellas de cada colexio, nós participamos cos do colexio de Torre Cela. En voleibol empatamos, eu xoguei bastante ben, pero teño que recoñecer que o voleibol non é o meu. (Rebeca Entenza Salomon 6º B).

COMPETICIÓN DEPORTE ESCOLAR

Segredos do mes de maio

Tod@s temos oído algunha vez na nosa vida refráns e ditos sobre o mes de maio. Pero, entendemos o que significan? Os nen@s de terceiro poñen a proba os teus coñecementos, elaborando este test. Elixe a explicación correcta.

Ata o 40 de maio non te quites o saio.

- A) Maio ten 40 días.
B) Ata o 9 de xuño non retires a roupa de inverno.
C) Despois de abril ven maio.

Maio pardo sinal de bo ano.

- A) É bo que en maio faga mal tempo.
B) Os osos pardos veñen en maio.
C) Se en maio ves un oso pardo é sinal de bo ano.

Cando marzo maiea, maio marcea

- A) Maio é igual que marzo.
B) Se en marzo fai o tempo de maio, en maio fará o tempo de marzo.
C) Maio e marzo pertencen a distintas estacións.

O que maio rega, maio o seca.

- A) En maio a chuvia non molla.
B) En maio non chove nunca.
C) O sol de maio é tan forte que, aínda que chova, se sae o sol seco to

Estar amañado

- A) Estar canso.
B) Estar enfadado
C) Estar ledo.

Maio ventoso é para o labrego fermoso.

- A) Maio é un mes moi bonito.
B) O vento en maio é moi bo para a polinización.
C) Aos labregos gústalle o mes de maio.

Maio loco.

- A) En maio chove moito.
B) En maio hai moitos pallasos
C) En maio tanto fai frío como calor, tanto chove como hai vento.

Tronos en maio anuncian mal ano.

- A) Os tronos de maio anuncian un mal ano para o campo.
B) Os tronos anuncian chuvia.
C) Cando hai tronos despois ven o sol.

Ser como auga de maio.

- A) A chuvia de maio é moi boa para todo.
B) A auga de maio é moi mala.
C) En maio móllaste moito

Maio frío, torta de millo, pero non de viño.

- A) Se en maio fai frío estropea o millo e mais o viño.
B) Se en maio fai frío medra o millo pero estropea as uvas.
C) Se en maio fai frío é malo para o millo, pero pon as uvas fermosas

Nas mañanizas do mes de maio, quírome levantar e caio

- A) Cando me levanto en maio sempre me caio da cama.
B) En maio sempre quedo na cama pola mañán.
C) En maio sempre estou canso cando me levanto.

O peixe de maio que o parta un raio.

- A) En maio non se pode ir ao mar polos raios.
B) O peixe de maio non está na millor época.
C) En maio aos peixes os parten os raios.

Solucións: 1-B, 2-A, 3-B, 4-C, 5-A, 6-B, 7-C, 8-A, 9-A, 10B, 11-C, 12-B

CREBAPALABRAS DALGUNHAS FONTES E LAVADOIROS DE BUEU

T	O	R	R	R	E	X	E	I	R	O	V	A	L	A	D	O	F	O	X	O	B
E	V	A	I	E	E	N	L	E	I	T	O	L	A	X	I	N	A	S	A	L	Q
S	I	B	O	Q	U	I	Q	H	A	N	U	A	S	E	C	A	S	E	L	A	U
A	L	O	B	O	N	U	D	E	U	T	C	D	N	X	O	C	D	R	J	I	A
N	A	L	D	B	A	R	C	A	A	R	E	A	X	A	O	C	R	E	J	A	N
T	R	O	A	R	E	G	U	E	I	R	I	N	O	C	R	B	T	L	M	R	T
O	L	N	S	P	E	T	I	S	A	R	E	U	N	A	U	O	A	O	T	A	A
S	A	G	P	F	R	E	A	U	S	O	O	T	V	V	H	R	T	V	R	E	N
A	A	O	O	E	E	O	L	A	X	E	S	R	G	A	A	G	U	A	T	I	S
R	Z	A	R	R	Q	A	S	A	R	D	E	N	X	R	O	O	O	A	R	Q	R
E	I	U	T	E	U	D	E	A	E	B	I	B	A	L	S	A	S	A	U	E	
I	D	J	E	G	E	A	R	R	R	A	A	F	H	G	A	L	O	S	O	E	I
S	A	S	L	U	I	I	V	I	D	A	M	C	S	A	B	A	R	I	G	O	I
A	H	C	A	I	X	S	T	I	N	X	E	B	E	R	Z	A	S	R	R	K	M
M	C	A	E	S	O	D	O	U	T	E	I	R	O	V	M	I	R	A	N	D	A
I	A	B	O	A	E	T	I	I	G	R	E	S	A	R	I	O	N	R	O	N	H
E	M	A	R	N	N	A	C	A	S	P	O	N	T	E	A	L	T	A	R	O	E
L	S	O	B	A	L	O	T	M	O	N	T	E	M	O	G	O	S	O	S	K	L
T	M	O	U	R	I	L	P	A	R	A	D	E	L	A	T	O	M	A	D	E	L
N	T	O	M	B	O	S	O	U	T	E	L	O	S	A	N	A	M	E	D	I	O
O	I	D	A	A	E	A	F	L	A	R	R	P	E	S	C	A	D	O	I	R	A
G	R	A	N	A	A	S	C	A	N	A	V	I	D	O	O	D	N	O	D	E	R
R	O	O	C	O	S	T	A	D	E	F	I	G	U	E	I	R	O	N	P	R	
O	D	S	X	E	X	I	D	E	A	S	S	O	Z	A	B	A	C	A	T	R	I
L	A	G	O	M	A	N	S	I	N	O	S	O	M	O	R	Q	U	E	I	R	A

- **BELLUSO** – ACHADIZA - SOUTELO – BIRTACABAZOS - SAR – VILAR - COSTA DE FIGUEIRON – LAXES – SOBALO - MONTEMOGOS - LAGO MANSIÑO - REQUEIXO TOMADELO - SANAMEDIO - CABERTEÑA - OURIL
- **BUEU** – TORREXEIRO – VALADO – RABOLONGO – ENLEITO – SANTOS REIS – XEXIDE -OUTEIRO - BARCA - MELIÑO - GRANA - REDONDO - PESCADORA - PEREGUISA - GALOS
- **PORTELA e MEIRO**: CANEXA - LAXIÑAS - RIO DA PORTELA - FOXO - OUTEIRO DE MEIRO LAJARTEIRA - CREJA - QUINTANS - REGUEIRIÑO - CASELA - ERMELO
- **CELA** - QUEIMANO - TIRIXEBERZAS - MIRANDA - SABARIGO - CASTRELO - MORQUEIRA - FONTE ALTA - IGREXARIO - CA-NAVIDO - PARADELA - ALBAS - TOMBO

Fontes de Bueu

O faro da Pedra

Imos de paseo...

O pasado 22 de abril, os alumnos e alumnas de 5º fomos de excursión ás illas Cies.

De Bueu a Vigo viaxamos en autobús e despois collemos un barco. No barco fixemos moitas fotos, pero ao cegar ás Cies merendamos porque media hora no barco, dá moita fame! Despois fixemos varios grupos que ían cunha monitora e faciamos un percorrido diferente.

"Seguro que nos perdemos", esta foi a primeira frase que pensamos todos, xa que algúns de nós fixemos de guías para os demais!

No meu grupo, a primeira parada foi na praia, abrimos un sobre que poñía que tiñamos que buscar 3 cousas que non debía de estar na praia, que fosen suaves e que nos gustasen.

A segunda parada foi no cantil, collemos uns prismáticos e vimos o bonito que era a paisaxe. A terceira parada foi preto duns taxos e aprendemos cómo cazan aos roedores determinadas aves. A quinta parada foi polo camiño e tivemos que adivñar a nosa dirección: por onde

quedaba o norte?! Acto seguido regaláronnos un boli-brúxula para aprender a situarnos.

Durante o resto do camiño fomos charlando e facendo preguntas ata que paramos para descansar e comer, entón, a monitora despediuse de nós.

Despois da visita, participamos nun concurso relacionado co Parque nacional das Illas Atlánticas. Tiñamos que facer unha foto todos os de 5º! Que llo, pero

todo saíu ben... tan ben que... gañamos o 1º premio.

Como agasallo por participar, recibimos moitas cousas: unha mochila, unha camiseta, un libro, unha libreta para seguir investigando sobre a flora e fauna do parque, ...

Que fermoso foi poder disfrutar deste paraíso tan próximo!

Composición vivente realizada polos alumnos e alumnas de 5º no patio do colexio.

Un pouquiño de historia...

Apodadas por Ptolomeo como as illas dos deuses, por Plino como as *Siccas* e identificadas por moitos como as míticas *Cassiterides* de Herodoto onde as fenicios e cartaxineses se proveían de estaño.

Atópanse situadas nas Rías Baixas, na provincia de Pontevedra, en Galicia, ao noroeste de España.

Dende xullo do 2002 forman parte, xunto aos equipélagos de Ons, Sálvora e Cortejada, do parque nacional das Illas Atlánticas.

As illas Cies pertencen ao municipio de Vigo e componse de tres illas principais: illa de Manteagudo ou Norte, Manteafora e San Martiño ou Sur.

Dende o porto da illa, ademais de observarse a praia de Rodas, a praia máis bonita do mundo.

As illas foron declaradas Parque Natural en 1980. Os seus fondos mariños están considerados para os mergulladores como un verdadeiro paraíso...

Disfrutádeas!!!!